

Biológiai rekultiváció

Példátlan ajándéka a sorsnak egy erdész számára, hogy azt a munkát, amelyet maga tervezett meg és munkatársaival végrehajtott, 40 évvel később egy szakmai közönségnek bemutathatja.

A történetünk ezen a helyen és ezen a szinten kezdődött 1970-ben azaz negyven éve. A Pécsi Hőerőmű ugyanis működése melléktermékeként évente 1.8 millió tonna pernyét juttatott a város légtérbe hatalmas környezet szennyezést okozva. Ennek a mennyiségnek a felét vízzel zagyolva – csökkentve a légköri ártalmat – földszáncokkal körülvett 30–40 hektáros zagykazettákba szivattyúzta. A száraz pernye a legkisebb szél hatására porfelhővel lepte el a várost, amelynek megkötése létkérdéssé

vált. 1974-ben az Árpádtetői erdészet vezetőjeként kaptam meg a feladatot e környezetvédelmi rekultiváció megoldására, amelyet tervezés után munkatársaimmal együtt 10 éven át végeztünk. Itt kell tisztelettel kiemelnem ennek az Európában ma is egyik egyedülálló biológiai rekultivációnak közvetlen irányítóját, a korán elhunyt *Szabó Róbert* műszaki vezetőt és 30 fős telepítő csapatát.

Milyen célokat fogalmaztunk meg a tervezés, ill. kivitelezés során?

– Lehetőleg gyorsan záródó, összefüggő zöldövezet alakuljon ki a por megkötése céljából.

– A telepítendő fa- és cserjefajok viseljék el a már jellemzett „talajt” és szélsőséges klímát.

– A pernyehullásból eredő szennye-

ződést viselje el a vegetáció, azaz a „hideg zóna”.

– Önmagát egyensúlyban tartó stabil életközösség alakuljon ki.

– A város közelségét tekintve esztétikailag is kedvező képet adjon.

Szólnom kell még a tározók részsűinek betelepítéséről, amelynek kettős szerepe volt. Egyrészt a földhányások eltüntetésére, másrészt, mint a fennsíkok mezővédő sávja működött.

Negatív élményként kell említenem a város közelsége miatti tűzeseteket

Tisztelt Vendégek!

Összefoglalásként elmondhatom, hogy 1974-től kezdődően 10 év alatt 120 ha sikeres, Európában ma is egyedülálló biológiai rekultivációt hajtottunk végre amely eljárás 1984 óta szabadalommal védett. Sikerült Pécs város déli peremén egy olyan stabil környezetvédelmi életközösséget létrehozni, amelynek ma állandó lakói a fácánok, mezei nyulak, rókák és az őzek.

A mecseki szénbányászat története

„a város legnagyobb kincse a kőszén s bibető ez leend valaba indoka a város felvirágzásának „

(Náray János püspöki számtartó 1845)

A Mecsek hegység olyan pontján állnak, ahol csodálatos panoráma ad keretet a Középső Mecsek déli oldalán tenyésző, zárt száraz tölgyeseknek, ugyanakkor élénk tárulnak a 200 éves kőszénbányászat emlékművei.

Selmec óta ismert a közös bölcső, a

bányászat és erdészet kapcsolata. Kevésbé ismert viszont az a tény, hogy a mecseki kőszénbányászat legelső tudományos írásos feljegyzései egy országos híró botanikust dicsérnek. 1799-ben a Pécs környékén botanizáló *Kitaibel Pál* a Lámpás-völgyben – közvetlenül alattunk – sajátos táróművelés nyomaival találkozott. A neves tudós 1808-ban folytatva botanikai gyűjtőútját már ilyen szempontokat is figyelve írta le a pécsi, vasasi, mázai kőszénkibúváásokat. A mecseki kőszén első szakszerű leírása a reformkor híres pécsi tudósától *Nendtvich Károlytól* származik 1851-ben.

Az, hogy a kőszéntelepekből kik és mikor termeltek elsőként, valószínűleg örök titok marad. Tény viszont, hogy az 1770-1780-as években a helyi tűzzel dolgozó mesteremberek kezdték a szén a felszíni kibúváásokban fejteni, legelsőként a Lámpás-völgyben. (A nevét is a lámpákkal megvilágított felszínről induló tárókról kapta.) Ahhoz azonban, hogy a rendkívül értékes mecseki kőszén nagyipari bányászata meghatározó szerepet játsszon Pécs és környéke életében szükség volt egy valóban nemes értelemben vett multinacionális nagyvállalatra, mint az 1829. január 24-én alapított Duna Gőzhajózási Társaságra.

A mecseki szénvagyon, amely Pécs környéki, Komló környéki, illetve Északi (Máza, Váralja, Nagymányok) bányavidékre oszlik 1100 méter mélységig 1,6

milliárd tonna! 1500 méter mélységig mintegy 3,0 milliárd tonna! A mecseki szénbányászat 200 éve alatt kitermelésre került 220-240 millió tonna kockozható fekete kőszén. E számokból látható, hogy a mecseki kőszén-előfordulás szénvagyon-fedezete több száz éves termelésre volna elegendő.

Erre mi történt? A XX. század végi, mindmáig vitatható nemzetgazdasági értékelés nem tartotta elviselhetőnek a mecseki kőszén kitermeléséhez szükséges társadalmi ráfordítást, ezért a földalatti művelésű mecseki szénbányák bezárása mellett döntött. Valójában lefe-

jezték a több mint 14 000 bányászt foglalkoztató kiemelt nemzetgazdasági ágazatot, akadálytalan utat nyitva a külföldi kőolaj- és földgázlobbinak. Nálunk felelősségteljesebb nemzeti kormányok egyike sem döntött így a szomszédos országokban. Mindenki igyekezett a legkisebb energiatartalommal viszonyba kerülni a globális külpiaccal.

Joggal vetődik fel a kérdés: Van a belátható időn belül megoldás a felelőtlen döntés módosítására szénvagyonunk hasznosítása tekintetében?

A válasz igen, van. Az északi bányamezőben (Máza, Nagymányok) megkutatott 400 millió tonna szénvagyon kitermelése és többcélú hasznosítása egyetlen tulajdonos komplex programjaként 2010-ben elkezdődik! A bányászati joggal rendelkező tulajdonos, Calamites Kft. újra művelésbe vonja a térséget. A tervek szerint 2x300 MW-os elektromos áramot termelő erőművet fűtenek a kezdetben külszínen induló fejtéssel, majd a tektonikai gyűrődések miatt ferdén lefutó rétegeket ún. ferde aknákkal tárják fel, amelyek egyben gépjármű szállító pályaként is működnek kellő technikai biztosítással. A kezdetben 100 ezer tonnás kitermelést folyamatosan bővítve, akár több ezer munkahely teremtése is megvalósítható.

Dr. Papp Tivadar

nyug. vezérigazgató-helyettes
címzetes egyetemi tanár

